

**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliae Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, M. DC. LXXX.

59. An Capellanus agrotans per aliquos dies teneatur per alium
Sacerdotem Missas celebrare? Ex part. 2. tr. 14. res. 27 ibid.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76405](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76405)

RESOL. LVII.

An Parochus in illis diebus, in quibus tenetur Missas celebrare, ut populus eam audiat, possit pro ea manuales elemosynas recipere? Ex part. 4. tract. 4. & Miscell. Ref. 232.

§. 1. **S**pponendum est, Parochum ex vi beneficii parochialis non teneri ad offerendam Missam pro populo, quia obligatio Parochi ad id nullo iure scripto, nec consuetudine introducta probari potest, nec ex institutione beneficii parochialis deducitur, quia ex hoc tantum deducitur obligatio Parochi ad celebrandam Missam, ut populus eam audiat; ita ego in tract. de celebratione Missarum, & nouissime Hurtado de Sacram. disp. 4. de sacrificio. Missae, diff. 16. Hoc supposito, quaeritur, an Parochus in dicto casu, quando celebrat, ut Parochiani Missam audiant, possit pro applicatione Sacrificij elemosynam accipere ab alio? Et negatiuum sententiam, teste Gellio in 8. sect. Canon. cap. 28. num. 4. & Barbosa in collect. declarationum, vobis. Missarum elemosyna, §. vlt. determinauit sacra Cardinalium Congregatio sub die 1. Septembris 1629. sic asserens; Missam quibus diebus tenetur Parochi celebrare, non possunt pro ea manuales elemosynas recipere.

Sup. hoc; quod hic supponitur, in Ref. praet. terita §. 1.

Sup. hoc ibidem in §. Sed licet.

RESOL. LVIII.

An Sacerdos simplex nullo impedimento detentus peccet mortaliter non celebrando, modo communicet in Paschate, nec adsit scandalum, vel contemptus? Et docetur simplicem Sacerdotem ter, aut quater celebrantem in anno, & praecipue in Natalis Domini die, Resurrectionis, & Pentecostes minimè peccati mortalis reum esse. Ex p. 2. tr. 14. Ref. 19.

§. 1. **P**eccare mortaliter respondit Ioan. de la Cruz in direct. part. 2. de sac. Missae, q. 1. dub. 2. concl. 2. Villalob. in summ. part. 1. tr. 7. dub. 49. n. 1. Homobonus in exam. Eccles. part. 1. tr. 4. cap. 14. quaest. 133. Spina in specul. testam. gloss. 3. n. 63. & alij DD. communiter.

2. Sed contrariam sententiam probabilem puto cum Bonacina de Sacram. disp. 4. quaest. vlt. punct. 7. n. 10. & illam docet D. Bonau. in 4. dist. 12. art. 2. q. 2. Victor. in summ. n. 94. Caietan. & alij.

3. Nota verò, quòd DD. pro contraria sententia citati docent simplicem Sacerdotem ter, aut quater celebrantem in anno, & praecipue in die Natalis Domini, Resurrectionis, & Pentecostes minimè peccati mortalis reum esse, nec teneri aliis vicibus celebrare. Vide Fernandez in exam. Theol. Moral. part. 3. cap. 5. §. 6. num. 1. & Pitigianum in 4. tom. 1. dist. 13. quaest. 2. artic. 1.

Sup. hoc in tom. 3. tr. 1. ex lata doctrina Ref. 102. prope finem §. Dices.

RESOL. LIX.

An Capellanus aegrotans per aliquos dies tenetur per alium Sacerdotem Missas celebrare? Ex p. 2. tr. 14. Refol. 27.

§. 1. **N**egatiue respondent DD. Sed difficultas est assignare numerum dierum, Molfes. in summ. part. 1. tract. 6. cap. 1. num. 79. Riccius in part. 1. ref. 340. n. 5. Grassius tom. 2. consil. 3. de praeben. diff. 2. num. 5. Fraxinellus de obligat. Sacerd. sect. 4. conclus. 4. vers. Nota §. 13. Barbosa de potestate Episcopi, part. 2. alleg. 24. etiam.

Sup. hoc in Ref. seq. & supra in Ref. 55. §. vlt. ad medium, à vers. Nota etiam.

cum sit humanum, humanitas autem, seu aequitas vacationem concedit. Ita Peyrinus, vide etiam de Negro in addit. ad Ruyz, part. 1. praesup. 1. q. 1. Nota etiam quòd idem Peyrinus num. 24. tenet, quòd si Capellanus obligatus ad quotidie celebrandum aegrotaret per duos menses, non teneri per alium celebrare, nec ipse factus sanus relictas Missas dicere, quia breue tempus intelligitur spatium duorum mensium, & cum fundator mentem suam non explicauerit, se non intendere dare stipendium nisi quotidie celebranti, quacumque causa exclusa, non est credendum quòd voluerit tam strictè obligare: vnde enim viuet pauper Capellanus infirmus, qui nihil haberet praeter stipendium Missae, si eo paruo tempore, quo plus indiget, tenetur alteri stipendium elargiri? Hæc Peyrinus, & ante illum Bariola in approbatione litter. C. verb. Capellanus, vbi sic ait: Capellanus aegrotans toto anni spatio potest excusari per bimensent tantum à Missis celebrandis singulo anno, occasione infirmitatis. Ita ille, & tandem nouissime hanc sententiam, me citato, tenet Ioan. de Lugo de sac. Euchar. disp. 21. sect. 1. n. 49. qui ridet Vegam in summ. cap. 28. cas. 14. & P. Stephan. de Auila in manuscript. asserentes Capellanum per duos menses infirmum, non teneri per alium celebrare; & idem etiam docet Francisc. de Negro in addit. ad Ruyz, part. 1. praesup. 1. q. 1. quæ omnia à fortiori magis probabilem faciunt sententiam, quam ego docui in 4. part. tr. 4. refol. 238. cum Hurtad. nempe Capellanum infirmum Missas omillas pro vno mense non teneri compensare.

RESOL. LVI.

An Parochus teneatur celebrare pro suis ouibus, & quoties; & an teneatur illis aliquas Missas applicare? Et quid, si adsit consuetudo in contrarium? Et an hæc consuetudo obliget sub mortali, quando de hoc onere non constat ex tabulis Ecclesiae, vel ex præcepto Episcopi? Ex part. 2. tr. 14. Ref. 26.

§. 1. **R**espondeo Curatum debere in diebus Dominicis, & in festis, quibus populus tenetur audire Missam, celebrare per se, vel per alios ex iusta causa. Ita Villalobos in sum. part. 1. tr. 8. dub. 14. n. 5. Ioan. de la Cruz in direct. consil. part. 2. de sac. Missae, quaest. 1. dub. 8. concl. 3. Syluius in 3. part. quaest. 83. art. 1. quaeritur 17. & alij.

2. Sed licet, vt diximus, teneatur celebrare in his diebus, non tamen inferitur, quòd teneatur pro populo dictas Missas applicare, & ideo potest stipendium ab aliis pro supradictis Missis, sine scrupulo accipere, nisi adsit consuetudo in contrarium. Contra Nugnum in 3. part. tom. 1. quaest. 83. art. 1. dub. 9. concl. 2. fol. mihi 501. col. 1. Parocho enim, vt bene obseruat Syluius vbi supra, non debentur prouentus pastorales praesens, vt celebret ad intentionem populi, sed ratione totius officij pastoralis.

3. Et etiam si adsit, putat Possesinus de officio Curati, cap. 2. num. 4. & Fraxinellus de oblig. Sacerdot. sect. 3. concl. 2. §. 1. n. 4. & alij, hanc consuetudinem non obligare sub mortali, quando de hoc onere non constat ex tabulis Ecclesiae, vel ex præcepto Episcopi, cum in prauiudicium alicuius non fit inducenda obligatio, sine clavis probationibus. Circa hanc quaestionem vide etiam Vasquez in 3. part. tom. 3. disput. 232. cap. 1. n. 12. Suarez in 3. p. tom. 3. disp. 86. sect. 1. Filliucium tom. 1. tract. 5. cap. 6. n. 174. & alios.

n. 3. 1. Homobon. de exam. Eccles. part. 1. tract. 4. cap. 13. 9. 1. 2. 2. putant hanc sententiam esse admittendam, si Capellanus aegrotaret per octo, vel decem dies. Petr. à Nauarra de restitutione, lib. 2. cap. 1. n. 210. si per spatium vnus, vel duorum mensium Capellanus aegrotaret, non obligat illum ad celebrandum. Non enim (vt asserit) credibile est fundatorem voluisse ita stricte obligare, cum suam mentem non explicaret; nec certe est rationale tantum emungere. Sic ille, & Naldus in summ. vers. Missa, n. 11. Quorum sententiam impugnatur Genuensis in praxi cap. 47. n. 2.

2. Ego verò si Capellani infirmitas perdurauerit vsque ad 15. dies; non obligarem illum ad Missas celebrandas.

RESOL. LX.

An Capellanus, qui tenetur quotidie celebrare, si per mensem sit infirmus, teneatur pro illo tempore Missas compensare? Ex p. 4. tr. 4. & Misc. Ref. 238.

Sup. hoc in Ref. præterita, & in alio § & vers. eius not.

§. 1. **M**ulti putant in tali casu tempus vnus mensis esse satis laxum ad excusandum Sacerdotem, ne Missas compenset, sed excusari docet Hurtadus de Sacram. disp. 4. de sacrificio Missæ, diff. 1. vbi sic ait. Si Capellanus infirmitate, aut alio impedimento non voluntario impeditus existat, non tenetur Missas pro paruo tempore, nempe pro vno mense omillas compensare, nisi constitutio aliqua, aut nota consuetudo id non permittat, quia id potest de mente fundatoris prudentissimè præsumi. Ita ille, qui citat Layman; vnde rectè asseruit Mercerus de Sacram. in 3. p. D. Thoma 9. 83. art. 2. propos. 2. n. 1. quòd obligatio celebrandi quotidie intelligenda est moraliter, & regulariter, quia alioquin esset onus intolerabile, nisi sit tale beneficium, & talis consuetudo, vt obliget ad prouidendum quotidie Ecclesiæ de sacrificio per se, vel per alium; tunc enim maiori rigore urgebit hæc obligatio quotidiana.

RESOL. LXI.

An Sacerdos obligatus quotidie celebrare, possit ex causa maioris honestatis vnã Missam in hebdomada omittere.

Et an aliquando non solum vnã, sed alteram Missam possit talis Sacerdos ex causa honestatis relinquere? Et cursum notatur, quòd in tali die non potest Sacerdos Missam pro alio celebrare, & accipere ab illo stipendium.

Et asseritur ex aliqua ingruente necessitate posse Capellanum per annum quater, vel sexies celebrare pro seipso, vel sibi valde coniuncto, ad specialem gratiam Dei obtinendam. Ex p. 2. tr. 14. Ref. 28.

Sup. contento in hoc §. 1. & in fine huius Resol. in duabus Ref. seqq. & supra legem doctrinam §. Notandum. Ref. 55.

§. 1. **R**espondeo affirmatiuè, si institutio Missæ dirigitur ad personam Sacerdotis his, vel similibus verbis: Eligatur Capellanus, qui quotidie celebret; non autem si adiungat, per se, vel per alium: neque enim si institutio Missæ dirigitur ad locum: vt si scilicet dicatur quotidie Missa in tali Ecclesia, vel in tali Capella, &c. tunc enim Sacerdos, qui huiusmodi onus habet, sine vlla vacantia, tenetur quotidie celebrare. Ita Zanardus in direct. Theol. p. 1. de sacrific. Missæ cap. 13. in principio, Fraxinellus de oblig. Sacerd. sect. 4. concl. 4. §. 1. Bonacina de Sacram. disp. 4. quest. vt. punct. 7. §. 2. n. 16. & 17. & alij penes ipsos.

2. Hoc vnum aduertam, quòd ipsi non notantur, Nauarrum in casu proposito putare aliquando Sacer-

dorem non solum vnã, sed etiam alteram Missam posse ex causa honestatis relinquere. Ita ille tom. 1. consil. lib. 3. de præb. consil. 6. n. 5.

3. Sed hanc sententiam impugnat Naldus in summ. verb. Missa, n. 6. qui probabiliter tamen in n. 7. asserit ex aliqua ingruente necessitate posse Capellanum per annum quater, vel sexies celebrare pro se ipso, vel sibi valde coniuncto ad specialem gratiam Dei obtinendam: nam hoc non ei denegaret Capellanie institutor, si de tali casu cogitasset, vel interrogatus fuisset. Potest igitur Capellanus obligatus ad quotidie celebrandum, ex consuetudine introducta, relinquere vnã Missam in hebdomada. Nota tamen quòd non potest in tali die celebrare Missam pro alio, & accipere stipendium. Ita DD. communitè.

RESOL. LXII.

An in obligatione celebrandi detur paruitas materia? Et an ex aliqua ingruente necessitate liceat Capellano ad Missam quotidie obligato aliquando per annum qualiter, vel sexies celebrare pro seipso, vel sibi valde coniuncto ad specialem gratiam Dei obtinendam, non vero pro alio in vtroque casu, à quo stipendium recipiat? Ex p. 5. tr. 5. Ref. 23.

§. 1. **V**idetur affirmatiuè respondendum ex doctrina Naldi in summ. vers. Missa, n. 7. vbi sic ait: An autem præfatus Capellanus obligatus ad Missam quotidie possit eo die cuiusque hebdomadae, quo sibi liberum est, Missam omittit, pro alio celebrare conferente sibi stipem specialem. Respondendum in censo negatiuè, nam consuetudo illa omittendi Missam semel in hebdomada fundata est in præb. cap. 5. significatum, de præbend. vbi ex causa honestatis & maioris deuotionis illi ei conceditur. Ergo cessante causa, cessat etiam illa iuris indulgentia, quinimo addo id satis exipiri in præfato cap. significatum, vbi in fine subditur non ei licere transferre se ad aliam Ecclesiam. Non negarem tamen ex aliqua ingruente necessitate licere eidem Capellano aliquando per annum, puta quater, vel sexies celebrare pro se ipso, vel sibi valde coniuncto ad specialem aliquam Dei gratiam obtinendam, id enim non negaret pius Capellanie institutor, si de tali casu cogitasset, vel interrogatus fuisset. Ita Naldus, cui adde Homobonum de Bonis in consulti. moral. tom. 2. part. 7. respons. 52. Sed aliquis posset dicere hos auctores non præbere hanc licentiam ex paruitate materiae, sed ex præsumpta voluntate testatoris, nisi dicatur talis voluntas præsumi ex ipsa paruitate materiae.

RESOL. LXIII.

An Sacerdos obligatus quotidie celebrare, possit semel in hebdomada omittit Sacrificium etiam si institutio dirigitur ad locum, & celebrare pro alio, accepto stipendio?

Et docetur talem Capellanum posse quater, aut septies per annum celebrare pro seipso, vel sibi valde coniuncto patre, matre, & benefactore. Ex part. 10. tr. 14. & Misc. 4. Ref. 359. alias 37.

§. 1. **A**ffirmatiuè respondet Pater Vidal, in Arce Theol. Mor. tit. de Iustitia, Inquisit. 1. per totam, in qua firmat, quòd Sacerdos obligatus quotidie celebrare, potest tuta conscientia semel in hebdomada se abstinere à celebratione Missæ quomodo loquatur Testator, ac exister institutio Capellanie: at si illa die, in qua non tenetur celebrare